

ПОГОДЖЕНО

Заступник міністра освіти України
П.В.Томашенко
1999 р.

М.П.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Міністр охорони навколишнього
природного середовища та ядерної
безпеки України

В.Я.Шевчук
1999 р.

Начальник Головного управління
національних природних парків і
заповідної справи
Мінекобезпеки України

М.П.Стеценко
1999 р.

М.П.

Начальник державного управління
екологічної безпеки в Харківській
області

О.С.Шумейко
1999 р.

М.П.

Ректор Харківського державного
університету

В.С.Бакіров
1999 р.

М.П.

ПОЛОЖЕННЯ

про ботанічний сад загальнодержавного значення
Харківського держуніверситету

Ректор ботанічного саду
Харківського державного
університету
О.О.Альохін
1999 р.

М.П.

ПОЛОЖЕННЯ

про ботанічний сад загальнодержавного значення Харківського держуніверситету

І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Ботанічний сад Харківського держуніверситету (далі - ХБС) оголошений державним ботанічним садом постановою Ради Міністрів УРСР від 22.07.1983 р. N 311 і згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 12.10.1992 р. N 584 "Про зміну деяких рішень Уряду України у зв'язку з прийняттям Закону України "Про природно-заповідний фонд України" затверджений як об'єкт природно-заповідного фонду загальнодержавного значення.

Заснований у 1804 році, одночасно з Харківським університетом, ХБС є найстарішим ботанічним садом України, природно-історичним об'єктом екокультурної спадщини.

Законодавством України ХБС охороняється як національне надбання.

ХБС не підлягає приватизації.

1.2. Ботанічний сад загальнодержавного значення Харківського державного університету є науково-дослідною природоохоронною установою і має за мету збереження, вивчення, інтродукцію, акліматизацію, розмноження в спеціально створених умовах рідкісних і типових видів місцевої і світової флори шляхом створення, поповнення та збереження ботанічних колекцій, ведення наукової, навчальної й освітньої роботи.

1.3. Площа земельних ділянок ХБС згідно з Указом Президента України від 9 грудня 1998 року N 1341/98 становить 41,9 гектара. Земельні ділянки ботанічного саду надані Харківському держуніверситету в постійне користування, вилучені з господарського використання і обов'язково враховуються при реконструкції і розвитку міської території. Згідно з Земельним кодексом України вилучення земель ботанічного саду не допускається.

1.4. Зміна меж, категорії та скасування статусу території ХБС проводиться відповідно до природоохоронного законодавства України.

1.5. ХБС в своїй діяльності керується Конституцією України, Законом України "Про природно-заповідний фонд України", іншими законами та постановами Верховної Ради України, Указами Президента України, постановами

Кабінету Міністрів України, іншими законодавчими і нормативними актами, Статутом Харківського державного університету та цим Положенням.

II. ЗАВДАННЯ БОТАНІЧНОГО САДУ

2.1. Головними завданнями ботанічного саду є:

- а) збереження в культурі видів місцевої та світової флори;
- б) поповнення колекцій генофонду живих рослин, особливо рідкісних та унікальних;
- в) проведення науково-дослідних робіт з інтродукції, акліматизації та селекції, розмноження та ефективного використання рослин місцевої і світової флори;
- г) ведення навчальної та освітньо-виховної роботи з питань ботаніки, екології, охорони природи, селекції, рослинництва, декоративного садівництва і ландшафтної архітектури.

III. НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА

3.1. Наукові дослідження в ХБС проводяться з метою розробки наукових основ збереження біологічного різноманіття, відтворення і використання рослинних ресурсів та особливо цінних ботанічних об'єктів.

3.2. Наукова робота проводиться у таких напрямках:

- а) вирішення теоретичних і практичних питань інтродукції та акліматизації рослин;
- б) розробка наукових основ збереження та охорони біологічного різноманіття, особливо рідкісних та зникаючих видів рослин;
- в) вивчення способів вирощування, розмноження, селекції і впровадження у виробництво декоративних, лікарських, харчових, кормових та інших цінних рослин;
- г) вивчення фізіолого-біохімічних особливостей інтродуцентів та розробка методів підвищення їх резистентності;
- д) розробка наукових основ декоративного садівництва, ландшафтної архітектури, паркознавства та озеленення міст і сіл, збільшення біологічної різноманітності культурфітоценозів;
- е) створення баз даних та комп'ютеризація ботанічних досліджень.

3.3. Для проведення досліджень в ХБС закладаються нові і поповнюються існуючі колекції, створюються експериментальні ділянки, цільові лабораторії, гербарій; проводяться експедиції для вивчення рослин і поповнення колекційних фондів; здійснюються обмін, продаж і купівля насіння, живих рослин від різних

установ, організацій та окремих громадян; проводяться наукові конференції, наради, семінари тощо; видаються наукові праці, каталоги насіння рослин та інші видання, пов'язані з науково-дослідною роботою ботанічного саду.

3.4. Основні напрями наукових досліджень ХБС визначаються Харківським держуніверситетом з урахуванням програм і планів науково-дослідних робіт, які затверджуються Національною Академією наук України та Міністерством охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України.

3.5. Наукові дослідження на території ХБС можуть здійснюватися також іншими науково-дослідними установами та організаціями на основі єдиних програм і планів науково-дослідних робіт та спеціальних угод або договорів між цими установами і організаціями та адміністрацією ботанічного саду.

Координацію наукових досліджень на території ХБС здійснює Національна Академія наук України разом з Міністерством охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України.

IV. НАВЧАЛЬНА ТА ОСВІТНЬО-ВИХОВНА ДІЯЛЬНІСТЬ

4.1. ХБС є базою для навчання студентів Харківського держуніверситету та інших вузів, технікумів, учнів ліцеїв, училищ, шкіл, слухачів курсів підвищення кваліфікації тощо.

ХБС проводить освітньо-виховну роботу серед населення з метою формування у нього екологічного світогляду, підвищення екологічної культури, поширення екологічних та природоохоронних знань. Для цього використовуються колекції живих рослин, створюються спеціальні експозиції, музеї природи, прокладаються екологічні стежки, видається науково-популярна література, путівники, буклети та інші видання, організуються школи, проводяться тематичні лекції та екскурсії, виступи в пресі, на радіо і телебаченні.

4.2. Навчально-виховна робота учбових закладів на території ХБС проводиться на основі угод, укладених з їх адміністраціями.

V. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

5.1. ХБС бере участь у міжнародному співробітництві з актуальних проблем збереження, використання і розвитку ботанічних садів, в обміні рослинним матеріалом, науковою інформацією, в проведенні наукових конференцій, симпозіумів, спільних експедицій, видавничій діяльності тощо.

VI. УПРАВЛІННЯ БОТАНІЧНИМ САДОМ

6.1. ХБС є структурним науково-дослідним природоохоронним підрозділом Харківського держуніверситету, і на нього згідно зі Статутом ХДУ розповсюджуються права, якими наділені науково-дослідні підрозділи.

6.2. Управління ботанічним садом здійснюється адміністрацією на чолі з директором.

6.3. Директор призначається ректором ХДУ за погодженням із Вченою радою університету. Директор має бути спеціалістом-ботаніком. Директор є членом Вченої ради університету.

6.4. У ботанічному саду створюється наукова або науково-технічна рада, до складу якої залучаються провідні наукові працівники та фахівці. Головою наукової (науково-технічної) ради є директор.

Наукова (науково-технічна) рада є колегіальним дорадчим органом управління діяльністю ХБС.

6.5. Ботанічний сад має штати адміністративно-керуючого персоналу, наукових працівників, спеціалістів, науково-допоміжного та обслуговуючого персоналу, працівників охорони, а також сезонних працівників.

6.6. Структура, штат, кошторис витрат ботанічного саду затверджуються ректором Харківського державного університету.

6.7. ХБС має круглу печатку та штамп.

VII. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНА БАЗА ТА ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

7.1. До матеріально-технічної бази ХБС належать колекційні фонди та всі інші основні засоби наукового і господарського призначення, які знаходяться в його розпорядженні. Майно ботанічного саду не підлягає приватизації.

7.2. Матеріально-технічне забезпечення наукової, господарської та природоохоронної роботи ХБС проводиться через відповідні підрозділи Харківського держуніверситету.

7.3. Фінансування витрат на утримання і розвиток ХБС здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України Міністерством освіти України через Харківський державний університет.

Кошти на утримання і розвиток ботанічного саду передбачаються у кошторисі Харківського держуніверситету.

У разі необхідності проведення спеціальних заходів, спрямованих на запобігання знищенню чи пошкодженню ботанічного саду, можуть виділятися додаткові кошти державного бюджету.

Для фінансування заходів щодо ботанічного саду можуть також залучатися кошти місцевих бюджетів, позабюджетних і благодійних фондів, кошти підприємств, установ, організацій та громадян.

7.4. Ботанічний сад має свій субрахунок у бухгалтерії ХДУ.

7.5. Кошти (в тому числі в іноземній валюті), одержані ХБС від наукової, природоохоронної, туристсько-екскурсійної, рекламно-видавничої та іншої діяльності, не підлягають вилученню і використовуються для здійснення заходів щодо охорони та розвитку ботанічного саду.

7.6. За відвідування ХБС його адміністрація може встановлювати плату.

7.7. Для фінансування природоохоронних заходів може створюватися цільовий екологічний фонд ботанічного саду, який діє згідно зі статтею 48 Закону України "Про природно-заповідний фонд України" на основі Положення про екологічні фонди природних заповідників, біосферних заповідників, національних природних парків, ботанічних садів, дендрологічних парків та зоологічних парків, затвердженого наказом Мінприроди України від 26 лютого 1993 р. N 16 і зареєстрованого в Мінюсті України 16 березня 1993 р. за N 9.

7.8. Надання податкових та інших пільг з метою забезпечення збереження ботанічного саду, створення умов для ефективного використання покладених на нього завдань здійснюється на основі законодавства України.

VIII. РЕЖИМ ТА ОХОРОНА БОТАНІЧНОГО САДУ

8.1. Для забезпечення необхідного режиму охорони та ефективного використання територія ХБС поділяється на такі зони:

а) експозиційна, відвідування якої дозволяється в порядку, що встановлюється адміністрацією ботанічного саду;

б) наукова, відвідувати яку мають право лише співробітники ботанічного саду у зв'язку з виконанням ними службових обов'язків, а також спеціалісти інших установ з дозволу адміністрації саду;

в) заповідна, відвідування якої забороняється, крім випадків, коли воно пов'язано з проведенням наукових спостережень;

г) адміністративно-господарська.

8.2. На території ХБС забороняється будь-яка діяльність, що не пов'язана з виконанням безпосередніх завдань ботанічного саду і загрожує збереженню колекцій флори.

8.3. Охорона ХБС покладається на службу його охорони, яка створюється у складі адміністрації і діє при сприянні місцевих Рад, місцевих держадміністрацій і виконавчих органів місцевого самоврядування.

8.4. Службу охорони очолює директор ХБС.

8.5. До складу служби охорони входять працівники охорони та їх керівник.

Працівники служби охорони ХБС мають право:

а) вимагати від громадян і службових осіб пояснення у зв'язку з порушенням режиму ботанічного саду;

б) перевіряти у громадян і службових осіб посвідчення на право перебування, використання природних ресурсів та здійснення іншої діяльності в межах ботанічного саду;

в) доставляти порушників установленого режиму в державні органи правопорядку;

г) вилучати у порушників предмети та знаряддя незаконного використання природних ресурсів, транспортні засоби, відповідні документи;

д) проводити особистий огляд осіб, речей, транспортних засобів для перевірки наявності знарядь правопорушення і продукції природокористування;

е) вносити пропозиції до відповідних державних органів про припинення, зупинення чи обмеження будь-якої діяльності, що порушує вимоги законодавства про природно-заповідний фонд, з метою усунення порушень, виявлених у межах ботанічного саду;

8.6. Всі співробітники ботанічного саду зобов'язані надавати активну допомогу в його охороні.

ІХ. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ПРИРОДООХОРОННОГО ЗАКОНОДАВСТВА

9.1. Юридичні та фізичні особи, винні в порушенні природоохоронного законодавства України, несуть адміністративну або кримінальну відповідальність згідно з чинним законодавством України.

9.2. Розмір відшкодування шкоди, заподіяної ХБС юридичними і фізичними особами внаслідок порушення природоохоронного законодавства України, обчислюється за таксами, затвердженими відповідними постановами Кабінету Міністрів України.

Адреса ХБС: 310022, м.Харків, вул.Клочківська, 52
тел. (0572) 477 251, 430 827, 332 666